

МАЙСТАР Выхавання

Настаўнік... Калі хто з нас гаворыць гэта слова, звычайна ўзнікае вобраз нястомнага працаўніка, сябра дзяцей, прапагандыста ідэй Камуністычнай партыі. Ідзе ўрок хіміі ў 8 класе Баханскай сярэдняй школы. Нам, прысутнічаючым на ўроку, міжволі здаецца, што і мы тут вучні. Сядзім і разам з вучнямі імкнёмся саставіць ураўненне. А вось і званок. Урок прайшоў зусім непрыкметна. Але за гэтыя кароткія 45 хвілін зроблена т а к многа...

Разабраны новыя спосабы рашэння задач, ажыццёўлены міжпрадметныя сувязі. Задачы рашаліся на ўроку з дапамогай алгебраічных ураўненняў. І ўвесь час напружана працуе думка навучэнцаў. Настаўнік

як бы вядзе спрэчку з вучнямі аб хімічных рэакцыях. І рабаты ахвотна адклікаюцца. Яны стараюцца даказаць настаўніку сваю правату.

У Пятра Фёдаравіча Краўцова — гэта выпрабаваны стыль работы. Я пытаюся ў яго:

— Даўно вы такім метадам праводзіце ўрокі? Настаўнік паціскае плячыма.

— Я ніколі не задумваўся над гэтым пытаннем. Проста мы працуем на ўроку.

І гэта сапраўды так. Працуюць на ўроку заўсёды напружана і ў тэмпе. Вынікі гавораць самі за сябе. Ужо з сёмага класа вучняў захапляе дакладная і ў той жа час загадкавая навука аб тайнах рэчываў.

У гэтым навучальным годзе педагог навучае 131

навучэнца, і ўсе яны паспяваюць па хіміі. З 1955 года ён выкладае ў Баханах, і не было выпадку, каб хто-небудзь з вучняў застаўся на другі год з-за дрэннай адзнакі па хіміі.

У наступным класе ўрок праводзіўся ў хімічным кабінцеце. Запрашаючы нас на ўрок, Пётр Фёдаравіч сказаў:

— Пойдзем у маю «аптэку».

Такая назва адпавядае сапраўднасці. Усюды — сцэлажы з прэпаратамі, мноства самых розных прабірак, колб, апаратаў.

На ўроку, дзеці затоіўшы дыханне з цікавасцю сочаць за доследам з вокіслам жалеза. Але не проста так сочаць, настаўнік прапануе вучням зрабіць вывад, даказаць, што яны правы. І няхай доказ не заўсёды верны, але галоўнае ў тым што навучэнцы прывучаюц-

ца думаць самастойна. Школа павінна даць вучням трывалыя веды, развіць іх творчыя здольнасці. І Пётр Фёдаравіч шукае і знаходзіць эфектыўныя сродкі, каб стымуляваць у навучэнцаў імкненне да новага, жаданне працаваць над цяжкімі заданнямі. Адным з такіх цяжкіх заданняў з'яўляецца састаўленне задач. І многія варыянты іх адрозніваюцца арыгінальнасцю і навізнай. Цікавыя задачы складаюць А. Сідарэнка, Г. Ляпшова, С. Мічурына, Е. Казакова, М. Зубачоў і іншыя.

Некаторыя з яго вучняў штогод удзельнічаюць у абласных алімпіядах па хіміі і заваёўваюць прызавыя месцы.

У выхаванцаў П. Ф. Краўцова глыбокія веды па хіміі. Многія з яго выпускнікоў пайшлі па сля-

дах свайго настаўніка. У Кіеўскай вобласці працуе Т. Зямцова, у нашым раёне выкладае Н. Іўчанка. Шмат яшчэ можна пералічыць яго вучняў, якія аб'яўляюцца настаўнікамі, абвучаюцца ў педагогічных інстытутах.

Чым жа растлумачыць поспех Пятра Фёдаравіча? Безумоўна, тут адыгрывае сваю ролю і тое, што навучэнцы шмат састаўляюць задач самі. Гэта садзейнічае асэнсаванню законаў хімічных залежнасцей. Вялікая ж насычанасць урока матэрыялам і высокі ўзровень цяжкасці ствараюць умовы, пры якіх вучні працуюць з найбольшай адачай. Настаўнік імкнецца каб думка школьніка была занята самастойным пошукам адказа на пастаўленыя пытанні.

Р. ДЗЕНІСЕНКА

— загадчыца раённага металічнага кабінета.

Дзенісенка, Р. Майстар выхавання / Р. Дзенісенка // Шлях Кастрычніка. — 1968.

Пётр Фёдаравіч Краўцоў, настаўнік Баханоўскай сярэдняй школы.